

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 57/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Bejdovou, LL.M., Skuteckého 30, Banská Bystrica, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 0 Tp 186/2020 z 21. decembra 2020 a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5 Tpo 4/2021 z 19. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 7. decembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenia čl. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 2 a 4 a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 0 Tp 186/2020 z 21. decembra 2020 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“), ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Tpo 4/2021 z 19. januára 2021 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie veci okresnému súdu aj krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd vedie proti sťažovateľovi súdne konanie sp. zn. 6 T 26/2021 na základe obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Banská Bystrica pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona.

Z ústavnej sťažnosti zároveň vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 0 Tp 186/2020 z 21. októbra 2020 sťažovateľa prepustil z väzby a nariadil mu probačný a mediačný dohľad, uložil obmedzenia a povinnosti podľa § 80 ods. 2 a § 82 ods. 1 Trestného poriadku a nariadil kontrolu uložených povinností a obmedzení technickými prostriedkami. Okrem iných obmedzení okresný súd zakázal sťažovateľovi priblížiť sa na menej ako 5 m k [REDAKOVANÉ] (poškodenej, matke maloletých). Neskôr na základe návrhu prokurátora okresný súd napadnutým uznesením zmenil tretí výrok (zákaz priblíženia sa k poškodenej) uznesenia č. k. 0 Tp 186/2020 z 21. októbra 2020, ktorý doplnil o zákaz priblíženia sa k maloletým deťom sťažovateľa.

3. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ako neprípustnú zamietol.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 2 Tdo 86/2021 z 9. novembra 2021 (ďalej len „rozhodnutie najvyššieho súdu“) tak, že odmietol dovolanie sťažovateľa ako podané neoprávnenou osobou.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ argumentáciu o porušení svojich práv upriamil výhradne proti postupu a rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu. Sťažovateľ predovšetkým namieta porušenie princípu rovnosti zbraní, keďže mu okresný súd nedoručil návrh prokurátora na „rozšírenie“ zákazu priblíženia sa k jeho maloletým deťom. Navyiac, ani krajský súd tento nedostatok neodstránil, naopak, pri aplikácii § 72 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že poprel jeho účel a význam. Sťažovateľ nesúhlasí s názorom krajského súdu, podľa ktorého uznesenie o rozšírení obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku nie je rozhodnutím o väzbe, teda nie je proti nemu prípustná sťažnosť. Sťažovateľ preto považuje uznesenie krajského súdu za nepreskúmateľné a arbitrárne.

6. V dôsledku napadnutých rozhodnutí sa sťažovateľ nemôže k svojim deťom priblížiť viac ako 12 mesiacov, teda nemôže vykonávať svoje rodičovské práva, a preto požaduje primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavná sťažnosť má dve argumentačné línie. V prvej sťažovateľ porušenie svojich práv vo vzťahu k postupu a uzneseniu okresného súdu odôvodňuje porušením princípu rovnosti zbraní tým, že okresný súd mu neumožnil vyjadriť sa k návrhu prokurátora na rozšírenie uložených obmedzení.

V ďalšej rovine sťažovateľ porušenie práv odôvodnil tým, že krajský súd nesprávne právne posúdil jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu a túto (nesprávne) ako neprípustnú zamietol.

8. Ústavná sťažnosť vykazuje aj formálne nedostatky. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti označil ako porušovateľov svojich označených práv okresný súd a krajský súd, pričom požadoval zrušenie rozhodnutí práve týchto súdov, a to napriek existencii rozhodnutia najvyššieho súdu. Aj v odôvodnení ústavnej sťažnosti svoju argumentáciu zamerail výhradne proti súdom prvej a druhej inštancie. Napokon ani požiadavku primeraného finančného zadosťučinenia nezahrnul do petitu ústavnej sťažnosti.

9. Posledná veta § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uvádza, že ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

10. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku však v každom prípade predpokladajú riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok neprípúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti.

11. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľa. Sťažovateľ dovolaním napadol uznesenie krajského súdu, ktorým krajský súd ako súd odvolací rozhodoval o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorým boli rozšírené primerané povinnosti a obmedzenia podľa § 82 Trestného poriadku. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že v dovolaní chýbalo konkrétne označenie dovolacích dôvodov v zmysle Trestného poriadku, avšak z jeho odôvodnenia najvyšší súd ustálil, že išlo o dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (porušenie práva na obhajobu). V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom najvyšší súd poukázal na to, že Trestný poriadok „*osobitný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 2... priznáva iba ministromi spravodlivosti.*“.

V súvislosti s možnosťou podať dovolanie obvineným (sťažovateľom) najvyšší súd uviedol: „Zo znenia § 368 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku pritom vyplýva, že obvinený je oprávnený podať dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok, iba vtedy, ak bol opravný prostriedok podaný proti niektorému z rozhodnutí uvedených pod písmenami a) až g) tohto ustanovenia. Rozhodnutie o rozšírení obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku však v tomto výpočte nie je.“

12. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 103/09, I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03). Neprípustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (IV. ÚS 163/2018, II. ÚS 442/2019).

13. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd musí konštatovať, že sťažovateľ v postavení obvineného podal mimoriadny opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, hoci Trestný poriadok možnosť podať tento mimoriadny opravný prostriedok obvineným neprípúšťa.

V prípade sťažovateľa nemožno hovoriť o riadnom vyčerpaní opravného prostriedku, a preto nemožno lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítvať od momentu, keď bolo sťažovateľovi doručené rozhodnutie najvyššieho súdu o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku, ale od momentu, keď napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť.

14. Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 19. januára 2021, sťažovateľovi bolo doručené 8. februára 2021, jeho právnej zástupkyňi 5. februára 2021. Sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súde doručená 7. decembra 2021, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu.

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že napriek pochybnostiam o ústavnej udržateľnosti odôvodnenia uznesenia krajského súdu, čo napokon naznačil aj najvyšší súd, keď uviedol, že „napadnuté rozhodnutie je rozhodnutím o väzbe v zmysle § 72 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku“, aj ústavný súd musí rešpektovať mantinely možných zásahov do právoplatných rozhodnutí nastavené ustanoveniami zákona o ústavnom súde a tiež judikatúrou ústavného súdu.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v odôvodnení ústavnej sťažnosti (finančné zadost'učinenie).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu